

معرفی کتاب

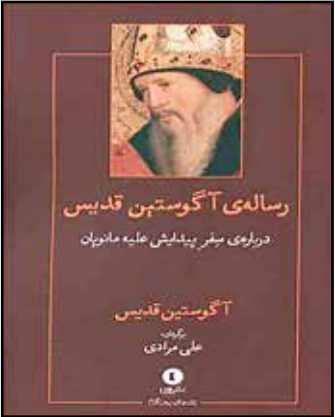
درباره «رساله آگوستین قدیس: سفر پیدایش علیه مانویان»

دیدگاه یک قدیس از آفرینش

کتاب «رساله آگوستین قدیس: سفر پیدایش علیه مانویان» با ترجمه علی مرادی در نشر ورامنتشر شد. مترجم مقدمه مهمی را هم در شرح حال و اندیشه‌های آگوستین قدیس به کتاب اضافه کرده است.

آگوستین قدیس در دوره‌ای از زندگی خود به مدت ۹ سال پیرو کیش مانوی بود و در این مدت جهان‌بینی مانوی و زیر و بم این آیین را فرا گرفت. او در پنج اثر به تفسیر و توضیح درباره سفر پیدایش پرداخته است که در برخی مستقیماً و در برخی نیز تلویحاً به نقد مانویت مبادرت می‌کند. اثر اول او عبارتست از «درباره سفر پیدایش علیه مانویان» که نگارش این اثر به سال‌های ۳۸۸ یا ۳۸۹ میلادی یعنی اوایل دوران فعالیت علمی آگوستین و پیش از اینکه به مقام اسقفی برسد، بازمی‌گردد.

اثر دوم عبارت‌تست از تفسیر لفظی سفر پیدایش: کتابی ناتمام، او این رساله را حدود ۳۹۳ میلادی نگاشت، اما موفق به تکمیل آن نشده و به‌طور ناقص رهایش کرد. اثر سوم عبارت‌تست از سه بخش پایانی کتاب «اعتراافات» که در آنجا به بحث درباره پیدایش می‌پردازد. اثر چهارم نیز عبارت‌تست از «درباره سفر پیدایش: تفسیر لفظی» که حدود ۴۰۴ میلادی به نگارش آن پرداخت و کمی قبل از کتاب درباره تثلیث، آن را منتشر کرد. نوشته پنجم عبارت‌تست از کتاب یازدهم از اثر بزرگ «شهر خدا» که حدود ۴۱۷-۴۱۸ آن را نوشت.

رساله حاضر اولین اثر آگوستین در این زمینه است که بنابه کتاب «تجدید نظرات» او نهمین اثر وی از لحاظ گاهشماری نگارشی است. آگوستین در این رساله به تفسیر آیات ابتدایی سفر پیدایش می‌پردازد و رویکرد کلام دفاعی را به کار می‌گیرد و به عبارتی این تفسیر، پاسخی است به شبهات مانویان درباره این آیات. مانویان به عنوان نقادان کتاب مقدس همچون اشعریان بسیار ظاهر کلمات را در نظر می‌گرفتند و به زعم آگوستین همین عامل باعث انحراف آنها در فهم کتاب مقدس بویژه عهدعقیق شده‌است. رویکرد آگوستین در مقابله‌با این شبهات بر تفسیر لفظی، کلامی و فلسفی است و به‌هیچ‌وجه رویکرد متکلفانه را در نوع تفسیر و استدلال هایش به کار نمی‌گیرد و می‌توان علتش را این دانست که آگوستین همان‌طور که در ابتدای رساله می‌گوید آن را به گونه‌ای به نگارش درآورده که عموم مردم بتوانند از آن استفاده کنند.

این رساله در دو کتاب سه‌امان یافته است. در کتاب اول آگوستین ابتدا در فصل اول به ضرورت مقابله با مانویان از طریق آگاهی یافتن افراد از معنا و مقصود اصلی نهفته در کتاب مقدس می‌پردازد، زیرا به زعم وی آنچه که باعث انحراف مسیحیان از راه راست و تاهبوط آدم و حوا ادامه می‌دهد و این شرحی بسیار گسترده‌تر با رویکرد مقابله با مانویان است. از ویژگی‌های کتاب دوم می‌توان به تفسیر و رویکرد خاص آگوستین به اغفال آدم و حوا توسط شیطان اشاره کرد. در آخر نیز آگوستین کتاب را با مقایسه آموزه‌های کلیسا و مانویان پایان دهد.

احمد رضا احمدی از آن دسته شاعرانی نبوده که سبک و سیاق شاعری اش جریان‌ی نو در شعر معاصر ایجاد کند و البته نوع زندگی او نیز به‌در حاشیه ماندن کمک کرده است، اما نباید از این مهم غافل شویم که او توانسته طرفداران بسیاری برای خود دست و پا کند

است، به دنیای او تحمیل نشده است، بلکه او سعی دارد به کمک این وانموده‌ها از ترس، تنهایی و نبود هر چیزی که از ارادهنده است هم خود را برهاند و هم کودک را؛ او خود را از ته‌دستی‌های کهنسالی می‌رهاند و کودک را از ناتوانی‌های دوران کودکی. در دنیای وانموده‌های احمدی، هیچ امر غیرممکنی وجود ندارد. دنیای رنگین بی‌کرائی که ایمن وانموده‌ها می‌سازند، به کلی با دنیای وانموده‌های پست‌مدرنیستی که جای‌واقعیت‌و اصل را گرفته‌اند، فاصله‌دارد.

وانموده‌های کود کانه در داستان این وانموده‌های مذموم خود را به عنوان واقعیت جازده‌اند و وجودی تخیلی دارند. در حالی که وانموده‌های کود کانه احمدی شیرین، رنگارنگ و پذیرفته‌شده هستند، وانموده‌های پست‌مدرنیستی رابطه‌انسان با واقعیت را قطع می‌کنند، اما وانموده‌های احمدی هیچ‌گاه از این رابطه قطع نمی‌شود. کودک با حضور موقت از دنیای وانموده‌ها مسلح‌تر و رشد یافته‌تر به دنیای واقعی بازمی‌گردد. احمد رضا احدی در صدد است تا با استفاده از این وانموده‌ها از قدرت و سلطهٔ واقعیات تلخ بکاهد.

بنابراین به موازات دنیای واقعی، که چاره‌ای جز تسلیم در برابر آن ندارد، دست به آفرینش دنیای خیالی می‌زند که فرمانروای واقعیش خود اوست، بدین گونه و با این خلاقیت، او این واقعیات را به‌سخره می‌گیرد و دنیا را هم برای خود و هم برای کودکان قابل تحمل‌تر می‌سازد. او برای رسیدن به این مقصود از شگردهای متنوعی استفاده می‌کند: پاره‌ای از بی‌مرزی‌های او معانمندند بدین معنی که او از شگردهای سورئالیستی و فرمالیستی برای رسیدن به این مقصود استفاده می‌کند و دسته‌ای از بی‌مرزهای او بی‌مرزی‌های نامعنایی هستند که از شگردهای پسامدرنیستی، نمادشنکی و اسطوره‌شکنی بهره می‌جوید.

روبه‌روست او قصد سهیم کردن تخیلات خود با خواننده را دارد. به نظر می‌رسد آثارش خوانندگان دارای تخیل وسیع را سیراب می‌کند و خوانندگان نوپا را شگفت‌زده‌وبه چالش دعوت می‌کند.

پست‌مدرنیسم در آثار

لازم‌به توضیح است آنچه سبب حلقهٔ اتصال پدیدارشناسی و بی‌مرزی بودریار در این اثر پژوهشی شده است این است که پدیدارشناسی معتقد است که بین ذات پدیده و نمودها و تجلی آن (پدیدار)، تفاوت وجود دارد و بودریار نیز تا حدی به این تفاوت‌ها اشاره می‌کند. او معتقد است که پسامدرنیسم وضعیتی است که تصویر، وانموده و فراواقعیت جای خود واقعیت را می‌گیرند و در جامعهٔ مصرفی نه با اصل مفاهیم، بلکه با بدل، تمثال یا ایماژ یا رونوشت آنها روبه‌رو هستیم. بنابراین پدیدارشناسی دنیای پست‌مدرن نیز نوعی تفاوت را بین اصل و نموده تجربه می‌کند و نمودها جای اصل تلقی می‌شوند. همین امر باعث می‌شود که فرق بین اصل و فرع روشن نباشد. احمد رضا احمدی از شاعران و نویسندگان ایرانی است که از سال ۱۳۴۹ داستان‌نویسی برای کودکان را آغاز کرده است. خوانندهٔ آثار احمدی همواره در دنیای خیال و واقعیت، کودکی و بزرگسالی، مرزها و بی‌مرزی‌ها لغزان است.

بی‌مرزی‌ها در آثار احمد رضا احمدی به دو دستهٔ کلی تقسیم می‌شوند: معنامند و بی‌معنا. نویسنده در بی‌مرزهای معنامند از شگردهای فرمالیستی و رئالیستی، و در بی‌مرزی‌های بی‌معنا از شگردهای پست‌مدرنیستی استفاده می‌کند. نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد که وانموده‌های آثار او از طرف جامعهٔ مصرف‌زده به دنیای او تحمیل نشده است. بلکه او در نظر دارد از طریق این وانموده‌ها از ترس، تنهایی و نبود هر چیزی که از ارادهنده است هم خود را برهاند و هم کودک را. او گاه چالش خواننده را مهم‌تر از دستیابی به معنا می‌داند بنابراین گسترهٔ خیال را وسیع‌تر می‌کند. خواننده در آثار منفعل نیست بلکه همواره با چالش‌های زبانی، تصویری و معنایی

پدیدارشناسی جهانی که در بوتهٔ نیت، توجه و ادراک احمدی قرار می‌گیرد، شاهد تجربهٔ دنیای بی‌مرزی است که بین واقعیت و خیال لغزان است. اما تفاوت این بی‌مرزی با بی‌مرزی که در دنیای پست‌مدرن دیده می‌شود این است که این بی‌مرزی نسبتی با بی‌مرزی دنیای پست‌مدرن که به زعم بودریار مذموم تلقی می‌شود، ندارد. وانموده‌هایی که در آثار کود کانهٔ احمد رضا احمدی دیده می‌شود، از طرف جامعه‌ای که درگیر مصرف‌زدگی

نگاهی به کتاب «پدیدارشناسی بی‌مرزی در داستان‌های کود کانهٔ احمد رضا احمدی»

داستان‌نویسی که شاعر شد

پدیدارشناسی جهانی که در بوتهٔ نیت، توجه و ادراک احمد رضا احمدی قرار می‌گیرد، شاهد تجربهٔ دنیای بی‌مرزی است که بین واقعیت و خیال لغزان است

باب پرداختن به این نویسنده و شاعر معاصر است. از این روی بر آن شدیم تا این شماره از صفحه کتاب را به معرفی این کتاب بپردازیم.

در ابتدا برای معرفی این کتاب ضرورت دارد که مختصری درباره مفهوم پدیدارشناسی گفته شود. محور اصلی پدیدارشناسی به زبان ساده این است که بین ذات پدیده و نمودها و تجلی‌های آنکه در اصطلاح «پدیدار» نامیده می‌شود، تفاوت وجود دارد. پدیده‌های مادی یا انتزاعی ممکن است در اشکال و ابعاد گوناگون بر اشخاص تجلی یابند؛ پس آنچه می‌بینیم و

دریافت می‌کنیم همهٔ ابعاد آن پدیده نیست، بلکه هر فردی در زمان‌ها و موقعیت‌ها و زوایای ویژه، بعدی خاص از آن را کشف می‌کند و هر یک از آن وجوه که پدیدار نامیده می‌شود، بخشی از هستی آن‌ها همزمان کاشفان‌هاست. پدیدارشناسان برای توضیح نمودها و ابعاد چندگانهٔ یک واقعیت، از تمثیل مکعب استفاده می‌کنند که دارای چند بعد است؛ اما همزمان دیدن ابعاد دیگر آن ممکن نیست و هر کسی متناسب با زاویهٔ دید خود، بعدی خاص از آن را می‌بیند. بر این اساس، واقعیت یگانه، می‌تواند به شیوه‌های چندگانه و نامحدود پدیدار شود و

خود دست و پا کند و از این رهگذار بسیاری از نسل‌ها؛ از سال ۱۳۴۰ که او قدم در مسیر نهاد تکتون با او همراه شده‌اند. نکته دیگر درباره مغفول ماندن شعر احمدی، نبودن منتقد جدی در حوزه شعر یا نپرداختن منتقدان به شعر او بوده است. اما نکته قابل تأمل این است که با وجود نپرداختن جدی به شعر این شاعر معاصر، جنبه‌های دیگر حضور او در ادبیات و هنر حتی برای مخاطب پیگیر هنر و ادبیات همچنان ناشناخته باقی مانده است؛ جنبه‌هایی که در سایه شاعرانگی احمد رضا احمدی قرار گرفته‌اند، اما می‌توانند گره‌گشای شناخت دغدغه‌های او در ادبیات باشند. او علاوه بر شعر در داستان کودکان و نمایشنامه‌نویسی نیز دستی داشته است و بد نیست که بدانیم او سال‌ها کارمند کانون پرورش فکری کودکان بوده و از همانجا بازنشسته شده است. بنابراین روشن است که سال‌های زیادی را دغدغه‌مندانه به کار کودکان و به‌خصوص به داستان کودکان پرداخته است. اکنون کتابی با عنوان «پدیدارشناسی بی‌مرزی در داستان‌های کود کانهٔ احمد رضا احمدی» نوشته‌فاطمه کاسی در نشر ماه و خورشید منتشر شده که خبر خوبی در

افسانه فردان

احمد رضا احمدی شاعر معاصر، نمایشنامه‌نویس و نقاش که همچنان چون سال‌های پیش در گوشه‌ای بی‌سر و صدانشسته و آن چه‌ماز او در دست داریم شعرهای گاه به گاهش است. احمد رضا احمدی در مجامع چندان حضور پررنگی ندارد، بیانی‌های نمی‌دهد و درباره اتفاقات روز و حتی شعر امروز ایران حرفی نمی‌زند. شعر احمد رضا احمدی همچون خودش چندان پر حادثه نیست، دست به سبک‌آزمایی نزد و مفاهیم انتقادی تند را وارد شعرش نکرد. زبان شعر احمد رضا احمدی نیز مانند خودش چندان تند و تیز نیست. در حاشیه‌ماندن این شاعر بدون جنجال شاید دلیلی بر آن بود تا همچون فیصر امین‌پور به شعر او و مسیر شاعری‌اش پرداخته نشود. احمد رضا احمدی از آن دسته شاعرانی نبوده که سبک و سیاق شاعری‌اش جریان‌ی نو در شعر معاصر ایجاد کند و البته نوع زندگی او نیز به در حاشیه ماندن کمک کرده است. اما نباید از این مهم غافل شویم که او توانسته طرفداران بسیاری برای

یادداشت

یادداشتی درباره کتاب «تکونین طبقه کارگر در انگلستان»

نگاه به تاریخ از منظر کارگران و تهیدستان

آبان مصدق

کتاب «تکونین طبقه کارگر در انگلستان» نوشته ادوارد پالمز تامپسون با ترجمه محمدمالجو در نشر آگاه منتشر شد. ادوارد پالمز تامپسون مورخ نویسنده سوسیالیست و مبارز صلح بود. او را امروز بیشتر برای پژوهش‌های تاریخی‌اش درباره جنبش‌های رادیکال اواخر سده ۱۸ و اوایل سده ۱۹ میلادی در انگلستان و بریتانیایمی‌شناسند؛ به‌ویژه با کتاب «تکونین طبقه کارگر در انگلستان». مقدمه ترجمه فانیسی این کتاب را پرواند آبراهامیان نوشته است. کتاب سه بخش و ۱۶ فصل دارد. بخش نخست کتاب با عنوان «نهال آزادی» شامل پنج فصل است: «اعضای نامحدود»، «مسیحیت و پاپالین»، «قلعه‌های شیطان»، «آزادمر دانگلیسی»، «کاشتن نهال آزادی». بخش دوم کتاب با عنوان «قرنین آدم ابوالبشر»

نیز شامل هفت فصل است: «استثمار»، «فعله‌های مزروع»، «پیشه‌وران و دیگران»، «یافتن‌گان»، «سطوح متعارف زندگی و تجربه‌ها»، «ترویوی دگرگون‌ساز مسیحیت» و «اجتماع». در نهایت «حضور طبقه کارگر» نیز عنوان بخش سوم کتاب است. با این سر فصل‌ها: «وست مینستر اد ریکال»، «ارتش تلافی‌گران»، «زبان آوران و شهیدان»، «آگاهی طبقاتی».

تامپسون سه ویراست مختلف از این کتاب را در زمان حیات خود منتشر کرد. نخستین ویراست در سال ۱۹۶۳ به انتشار رسید. دومین ویراست در سال ۱۹۶۸ همراه با بازنگری‌هایی تقریباً در حد هزار کلمه در متن یا در زیرنویس‌های فصل‌های گوناگون خصوصاً فصل هفتم و افزودن پی‌نوشتی تقریباً ۱۰ هزار کلمه‌ای شامل برخی تعدیل‌ها و پاسخ به نقدهای در گرفته در بین محققان منتشر شد. سومین ویراست نیز در سال ۱۹۸۰ همراه

می‌توان این دوران را دوران گذار از «طبقه در خود» به «طبقه برای خود» و رسیدن به آگاهی طبقاتی دانست. در توصیف مارکس از رشد سرمایه‌داری این دوره به اندازه دوره ۱۶۴۰ (انقلاب انگلستان) مهم است. گرچه تا قبل از ۱۸۷۰ طبقه سرمایه‌دار آشکارا مسلط بود ولی هنوز سودا اصلی از تجارت به دست می‌آمد. در نظر مارکس، تنها سرمایه‌داری صنعتی می‌توانست ایجادبی خودسرایه این شیوه در حوزه تولید تأمین کند. تامپسون تأثیر انقلاب صنعتی از طریق تجربه‌های صنعتگران بافندگان و دیگر کسانی که بر اثر دگرگونی از جامعه کشاورزی به جامعه شهری سلب مالکیت شده بودند بررسی می‌کند. بخشی از مقدمه پرواند آبراهامیان در این کتاب چنین است: «ادوارد پالمز تامپسون در تکونین طبقه کارگر در انگلستان، بر خلاف سایر تحله‌های تاریخی‌نگاری، از منظر خبرگان و نخبگان و نهادهای قدرت به تاریخ نمی‌نگریست. نگاه او به تاریخ از «پاپین» بود، از منظر فرودستان و تهیدستان. عبارت مشهورش را همه خوانده‌ایم: «هی کوشم قربانیان گذشته را از خفت فراوانی که نسل‌های بعدی بارشان کرده‌اند برهانم. ترجمه فارسی تکونین طبقه کارگر در انگلستان

گرچه پس از پنجاه‌واندی سال به‌دست خوانندگان فارسی‌زبان می‌رسد، اما سال‌هاست که می‌توان ردپای تامپسون را در کارتنی چندا مورخانی یافت که پژوهش‌شان دربار ه گذشته‌های دور و نزدیک ایران بوده است... در تاریخ‌نگاری ایران که عمدتاً تخته‌بند تاریخ‌نگاری‌های ملی‌گرایانه و آئینی و استالینی بوده است، ترجمه فارسی اثر بزرگ تامپسون ستودنی است.»